

EXPOSITIE →

Thuis in de Molenwijk

---

5 SEP—
10 OKT
2021

Een foto- en verhalenproject
door de ogen van Molenwijkse nieuwkomers.

Hoe navigeren nieuwkomers openbare plekken in de buurt en stad? Welke rol speelt de openbare ruimte bij het proces van je ergens thuis gaan voelen? En wat voegen nieuwkomers met hun gebruiken en gewoonten toe aan de infrastructuur van de stad?

De Molenwijk is een buurt waar mensen uit de hele wereld samenkomen. Een deel van deze mensen heeft een vluchtelingenachtergrond. Dit project gaat juist over deze bewoners van de Molenwijk, en over hoe zij naar de buurt kijken, een initiatief van de Universiteit Utrecht, waarvoor zij samenwerking zochten met Werkplaats Molenwijk. Voor nieuwkomers met een vluchtelingenachtergrond is het niet altijd eenvoudig om zich ergens thuis te voelen. De verhuizing naar een eigen woning is een belangrijke mijlpaal. Maar deze woning bevindt zich vaak in een buurt die de nieuwkomer (nog) niet kent. Bovendien zijn de sociale netwerken van nieuwkomers met een vluchtelingenachtergrond vaak klein en spelen er taalbarrières waardoor het lastiger is om de codes van de straat te ontdekken. Omdat er relatief weinig bekend is over hoe nieuwkomers met een vluchtelingenachtergrond zelf vormgeven aan dit nieuwe begin en wat hun indrukken zijn van de straat, de buurt, het winkelcentrum en het park worden in dit onder-

← zoekproject de gebruiken, ervaringen en inzichten van nieuwkomers met een vluchtelingen-achtergrond rondom de openbare ruimte centraal gezet.

Hoe navigeren nieuwkomers openbare plekken in de buurt en stad? Welke rol speelt de openbare ruimte bij het proces van je ergens thuis gaan voelen? En wat voegen nieuwkomers met hun gebruiken en gewoonten toe aan de infrastructuur van de stad?

Ilse van Liempt en Mieke Kox (Universiteit Utrecht): "Culturele plekken, zoals de Werkplaats Molenwijk, zijn een belangrijke ingang om de persoonlijke geografieën van nieuwkomers in de buurt te kunnen onderzoeken. Publieke ruimten zijn essentieel voor het creëren van ontmoetingen. Elkaar tegenkomen en elkaar zien is niet hetzelfde als interactie. De meeste publieke ruimtes functioneren niet per se als een plek waar mensen nieuwe relaties met elkaar aangaan. 'Betekenisvolle ontmoetingen' in de openbare ruimte vinden volgens de Britse stadsgeograaf Ash Amin vaak plaats in zeer specifieke ruimten die hij 'micro-publics' noemt. Te denken valt aan een buurthuis of de lokale bibliotheek waar nieuwkomers en bewoners elkaar laagdrempelig kunnen ontmoeten. Vandaar dat wij graag willen weten hoe nieuwkomers met een vluchtelingen-achtergrond publieke ruimten ervaren en waar zij betekenisvolle ontmoetingen aangaan."

In de Molenwijk werden voor dit project- samen met Karine Versluis van de Picture Bridge Foundation - creatieve

workshops georganiseerd met behulp van de *photovoice* methode en *mapping* zodat deelnemers hun ervaringen en inzichten rondom thuis voelen in de Molenwijk laagdrempelig konden delen. Geen enkel verhaal is hetzelfde en iedereen leert zichzelf op een andere manier wegwijs te maken in een nieuwe omgeving. Het gebruik van foto's, gesprekken/verhalen en kaarten maken het – zeker gezien mogelijke taalbarrières – makkelijk deze verhalen te delen.

UITKOMST VAN DE WORKSHOPS: ←

De groep deelnemers aan de workshops maken actief gebruik van de openbare ruimte: om te sporten en mensen te ontmoeten. Zij voelden zich veilig in de openbare ruimte van Amsterdam, tenzij er maar weinig mensen op straat waren of het erg donker was. Dit riep soms negatieve herinneringen op aan het herkomstland. De deelnemers waren erg blij dat zij in Nederland zichzelf konden zijn. Zij ervaarden de vrijheid en veiligheid om te doen wat zij wilden, om juist wel of juist geen hoofddoek te dragen en om de kans te hebben een professionele carrière op te bouwen. We ontdekten ook het belang van de semi-publieke ruimten voor de thuisgevoelens van de deelnemers. Je zou het balkon als zo'n tussenruimte kunnen zien. Het balkon kan een belangrijke functie vervullen als ruimte tussen het private en publieke domein. Hiervandaan kunnen zij de openbare ruimte onder hun eigen voorwaarden aanschouwen en geleidelijk aan de codes van de straat beter leren kennen en oude en nieuwe gebruiken (her)overwegen. Daarbij is dit een plek

van rust en bezinning dat connecties met zowel de nieuwe omgeving als met het verleden faciliteert. Dit kan bijdragen aan het gevoel thuis te zijn op de nieuwe plek.

ONDERSTEUND DOOR

Framer Framed nam in 2018 het initiatief tot Werkplaats Molenwijk. De werkplaats is onderdeel van een zoektocht naar het creëren van een werkelijk publieke instelling, een culturele organisatie die middenin de samenleving staat. Beeldende kunst en sociale burgerinitiatieven kunnen heel goed samen. Die samenwerking begint lokaal, met actieve mensen uit de buurt. Steeds worden samenwerkingen aangegaan met verschillende communities in de buurt.

CONCEPT EN UITVOERING

Ilse van Liempt
Mieke Kox
Karine Versluis
Josien Pieterse

FRAMER
FRAMED

CONTACT EN ADRES

werkplaats@framerframed.nl
Molenaarsweg 3, Amsterdam

Framer Framed
www.framerframed.nl
Facebook: /FramerFramed
Instagram: @framerframed